

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ సప్తాశీతితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ సప్తాశీతితమః సర్గః ॥

శ్రీరామేణ లక్ష్మణం ప్రతీలోపాఖ్యానస్య కథనం - ఇలస్య
మాసావధికస్తీత్యస్య మాసావధికపురుషత్వస్య చ ప్రాప్తిః

తచ్చుత్వా లక్ష్మణేనోక్తం వాక్యం వాక్యవిశారదః |
ప్రత్యువాచ మహాతేజాః ప్రహసన్ రాఘవో వచః || 7.87.1 ||

ఏవమేవ నరశ్రేష్ఠ యథా వదసి లక్ష్మణ |
వృత్రఘాతమశేషేణ వాజిమేధఫలం చ యత్ || 7.87.2 ||

శూయతే హి పురా సౌమ్య కర్దమస్య ప్రజాపతేః |
పుత్రో బాహ్లిశ్వరః శ్రీమానిలో నామ సుధార్మికః || 7.87.3 ||

స రాజా పృథివీం సర్వాం వశే కృత్వా మహాయశాః |
రాజ్యం చైవ నరవ్యాఘ్ర పుత్రవత్ పర్యపాలయత్ || 7.87.4 ||

సురైశ్చ పరమోదారైర్దైత్యైశ్చ మహాధనైః |
నాగరాక్షసగంధర్వైర్యక్షైశ్చ సుమహాత్మభిః || 7.87.5 ||

పూజ్యతే నిత్యశః సౌమ్య భయార్తై రఘునందన |
అభిభ్యంశ్చ త్రయో లోకాః సరోషస్య మహాత్మనః || 7.87.6 ||

స రాజా తాదృశోఽప్యాసీద్ ధర్మే వీర్యే చ నిష్ఠితః |
బుద్ధ్యా చ పరమోదారో బాహ్లికేశో మహాయశాః || 7.87.7 ||

స ప్రచక్రే మహాబాహుర్మృగయాం రుచిరే వనే |
చైత్రే మనోరమే మాసే సభృత్యబలవాహనః || 7.87.8 ||

ప్రజఘ్నే స నృపోఽరణ్యే మృగాశ్శతసహస్రశః |
హత్వైవ తృప్తిర్నాభూచ్ఛ రాజ్ఞస్తస్య మహాత్మనః || 7.87.9 ||

నానామృగాణామయుతం వధ్యమానం మహాత్మనా |
యత్ర జాతో మహాసేనస్తం దేశముపచక్రమే || 7.87.10 ||

తస్మిన్ ప్రదేశే దేవేశః శైలరాజసుతాం హరః |
రమయామాస దుర్ధర్షః సర్వైరనుచరైః సహ || 7.87.11 ||

కృత్వా స్తీరూపమాత్మానముమేశో గోపతిధ్వజః |
దేవ్యాః ప్రియచిక్రీర్షుః సంస్తస్మిన్ పర్వతనిర్హరే || 7.87.12 ||

యత్ర యత్ర వనోద్దేశే సత్త్వాః పురుషవాదినః |
వృక్షాః పురుషనామానస్తే సర్వే స్తీజనా భవన్ || 7.87.13 ||

యచ్ఛ కించన తత్ సర్వం నారీసంజ్ఞం బభూవ హ |
ఏతస్మిన్నంతరే రాజా స ఇలః కర్దమాత్మజః || 7.87.14 ||

నిఘ్నన్ మృగసహస్రాణి తం దేశముపచక్రమే |
స దృష్ట్వా స్త్రీకృతం సర్వం సవ్యాలమృగపక్షిణం || 7.87.15 ||

ఆత్మానం స్త్రీకృతం చైవ సానుగం రఘునందన |
తస్య దుఃఖం మహచ్ఛాసీద్ దృష్ట్వాఽఽత్మానం తథాగతం || 7.87.16 ||

ఉమాపతేశ్చ తత్ కర్మ జ్ఞాత్వా త్రాసముపాగమత్ |
తతో దేవం మహాత్మానం శితికంఠం కపర్ద్దినం || 7.87.17 ||

జగామ శరణం రాజా సభృత్యబలవాహనః |
తతః ప్రహస్య వరదః సహ దేవ్యా మహేశ్వరః || 7.87.18 ||

ప్రజాపతిసుతం వాక్యమువాచ వరదః స్వయం |
ఉత్తిష్టోత్తిష్ట రాజర్షే కార్దమేయ మహాబల || 7.87.19 ||

పురుషత్వమృతే సౌమ్య వరం వరయ సువ్రత |
తతః స రాజా శోకార్తః ప్రత్యాఖ్యాతో మహాత్మనా || 7.87.20 ||

స్త్రీభూతోఽసౌ న జగ్రాహ వరమన్యం సురోత్తమాత్ |
తతః శోకేన మహతా శైలరాజసుతాం నృపః || 7.87.21 ||

ప్రణిపత్య ఉమాం దేవీం సర్వేణైవాంతరాత్మనా |
ఈశే వరాణాం వరదే లోకానామసి భామినీ || 7.87.22 ||

అమోఘదర్శనే దేవి భజ సౌమ్యేన చక్షుషా |
హృద్గతం తస్య రాజర్షేర్విజ్ఞాయ హరసన్నిధౌ || 7.87.23 ||

ప్రత్యువాచ శుభం వాక్యం దేవీ రుద్రస్య సమ్మతా |
అర్థస్య దేవో వరదో వరార్థస్య తవ హ్యాహం || 7.87.24 ||

తస్మాదర్థం గృహాణ త్వం స్త్రీపుంసోర్యావదిచ్ఛసి |
తదద్భుతతరం శ్రుత్వా దేవ్యా వరమనుత్తమం || 7.87.25 ||

సంప్రహృష్టమనా భూత్వా రాజా వాక్యమథాబ్రవీత్ |
యది దేవి ప్రసన్నా మే రూపేణాప్రతిమా భువి || 7.87.26 ||

మాసం స్త్రీత్వముపాసిత్యా మాసం స్యాం పురుషః పునః |
ఈప్సితం తస్య విజ్ఞాయ దేవీ సురుచిరాననా || 7.87.27 ||

ప్రత్యువాచ శుభం వాక్యమేవమేవ భవిష్యతి |
రాజన్ పురుషభూతస్త్యం స్త్రీభావం న స్మరిష్యసి || 7.87.28 ||

స్త్రీభూతశ్చ పరం మాసం న స్మరిష్యసి పౌరుషం ।
 ఏవం స రాజా పురుషో మాసం భూత్వాథ కార్దమిః ।
 త్రైలోక్యసుందరీ నారీ మాసమేకమిలాభవత్ ॥ 7.87.29 ॥

॥ ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
 ఉత్తరకాండే సప్తాశీతితమః సర్గః ॥